

Vergaderjaar 2013–2014

31 524

Beroepsonderwijs en Volwassenen Educatie

Nr. 191

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 januari 2014

Tijdens de regeling van werkzaamheden van 29 januari heeft uw Kamer mij verzocht om een brief over de examenfraude bij het ROC van Amsterdam, vooruitlopend op een debat over dit onderwerp. Allereerst wil ik opmerken dat ik dit een ernstige zaak vind die tot op de bodem moet worden uitgezocht.

Deze brief bevat een feitelijke beschrijving van de gebeurtenissen en de acties die het ROC van Amsterdam, de Inspectie van het Onderwijs en ik hebben ondernomen en nog zullen ondernemen in het kader van de examenfraude. Daarnaast wordt in deze brief ingegaan op de vraag van enkele leden van uw Kamer of er hier sprake is van een trend. Ook ga ik in op de situatie waarin waardepapieren van het ROC van Amsterdam zijn gevonden bij een huiszoeking van de politie.

Schoolexamenfraude ROC van Amsterdam

Het ROC van Amsterdam heeft op 16 januari een anonieme tip ontvangen dat een gestolen schoolexamen via sms en whatsapp aan studenten te koop is aangeboden. Het ROC heeft geoordeeld dat op basis van uitsluitend de anonieme tip er onvoldoende grond was om het betreffende examen dat voor de volgende dag, 17 januari, gepland stond niet door te laten gaan en daarmee onschuldige studenten onnodig de dupe te laten worden. Wel heeft het ROC het examen van 17 januari aangepast, onder andere door de volgorde van de vragen te wijzigen.

De resultaten van het (deel)examen van 17 januari en van drie andere (deel)examens die bij de studenten Juridische Dienstverlening aan het MBO College Zuid zijn afgenomen tussen 6 januari en 16 januari, zijn zoals gebruikelijk bij het ROC van Amsterdam, geanalyseerd. De resultaten bleken significant hoger dan het normale gemiddelde. Dit geldt ook voor het aangepaste examen dat op 17 januari is afgenomen. De 4 examens tezamen bepalen voor ongeveer 15% het totale oordeel over het slagen

van de student. Op basis van de resultaten en de anonieme tip heeft het ROC besloten om de behaalde examenresultaten voor deze vier examens ongeldig te verklaren en de studenten en hun ouders/verzorgers te informeren dat de examens opnieuw afgelegd moeten worden. Dat is gebeurd op 30 en 31 januari. Het betreft zeker 400 studenten en 925 examens. Deze examens hebben dezelfde status als het oorspronkelijke examen; er wordt de studenten dus geen examenmogelijkheid onthouden.

Toen het ROC, na analyse van de cijfers, examenfraude constateerde is de inspectie geïnformeerd en heeft het ROC een gespecialiseerd recherchebureau ingeschakeld om onderzoek te doen naar de situatie. Dit bureau onderzoekt momenteel hoe deze situatie zich heeft kunnen voordoen. Daarnaast worden alle processen van het MBO College Zuid doorgelicht en komt het bureau met aanbevelingen voor verbetering. Het ROC heeft op 29 januari aangifte gedaan van examenfraude.

De geconstateerde fraude bij het ROC van Amsterdam betreft voor zover nu duidelijk is een op zichzelf staand geval op één locatie van het ROC. De examens die het betreft bestonden gemiddeld voor 75% uit opgaven die door de instelling zelf zijn opgesteld en voor gemiddeld 25% uit opgaven uit oude examens van de examenleverancier Stichting Praktijkleren. De examens zijn dus door het opleidingsteam specifiek ontwikkeld voor de opleiding Juridische dienstverlening op de betreffende locatie van het ROC. Er zijn geen aanwijzingen dat studenten van andere locaties van het ROC van Amsterdam of andere ROC's ook betrokken zijn bij of getroffen zijn door deze examenfraude. Wel heeft het ROC van Amsterdam een signaal ontvangen over de locatie in Amstelveen. De verklaring hierover is inmiddels weer ingetrokken. Om het zekere voor het onzekere te nemen gaat de inspectie wel op mijn verzoek na of dit signaal nader onderzoek vereist.

De inspectie heeft mij medegedeeld geen signalen te hebben van gevallen van examenfraude op andere ROC's. Ook zijn er bij de inspectie geen signalen bekend dat de beveiliging van examens op andere ROC's niet op orde is. De inspectie gaat wel na of er bij de andere locaties van het ROC van Amsterdam ook risico's zijn voor de beveiliging van de examens.

De komende weken zal uit onderzoek van het recherchebureau en de politie meer duidelijk moeten worden over de omstandigheden waaronder de diefstal en fraude heeft kunnen plaatsvinden en wie de betrokkenen zijn. Het ROC van Amsterdam is verantwoordelijk voor de examinering van opleidingen, waaronder de deugdelijkheid van de afname en beoordeling van examens en is ook in deze situatie de eerst verantwoordelijke. De inspectie zal de ontwikkelingen in dit kader nauwgezet volgen.

Naar aanleiding van de resultaten van de onderzoeken van het recherchebureau en de politie bij het ROC van Amsterdam zal ik bezien welke lessen er uit deze casus getrokken kunnen worden voor de (digitale) beveiliging van onderwijsexamens. Tevens zal ik een brief sturen naar alle mbo-instellingen om extra aandacht te vragen voor de examenprotocollen en -procedures. Ik doe daarin een oproep aan de instellingen om ervoor te zorgen dat er een klimaat heerst waar studenten melding maken van diefstal in plaats van erin mee te gaan door bijvoorbeeld gestolen opgaven te kopen of te verspreiden.

Daarnaast ga ik de komende maanden in overleg met het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs en studenten om gezamenlijk na te denken over de gevolgen van de technologische ontwikkelingen

voor de beveiliging van het examineringsproces. Ik neem daarin ook de lessen mee die voortkomen uit de ontwikkelingen rond Ibn Ghaldoun (Kamerstuk 31 289, nr. 182).

Waardepapieren ROC van Amsterdam

Ook is mij deze week gemeld dat er aan het einde van 2013 bij een huiszoeking door de politie, als bijvangst, blanco oude waardepapieren met het logo van het ROC van Amsterdam zijn gevonden. Deze waardepapieren kunnen worden gebruikt om valse diploma's en resultatenlijsten op te drukken; er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat dit ook is gebeurd. Het type waardepapier is tussen februari 2008 en augustus 2012 door het ROC van Amsterdam gebruikt; het is onduidelijk waar de waardepapieren zijn ontvreemd en het ROC kan dit niet meer achterhalen. Het onderzoek van de politie hiernaar loopt nog. De inspectie heeft op mijn verzoek het Openbaar Ministerie gevraagd om specifiek aandacht te besteden aan de gevonden waardepapieren.

De procedures van het ROC van Amsterdam waren aangescherpt per 1 augustus 2012. Sindsdien moeten alle waardepapieren in een kluis worden bewaard en zijn er kleinere aantallen waardepapieren dan voorheen aanwezig op de verschillende MBO Colleges. Vanaf 2012 worden uitgereikte diploma's opgeslagen met een unieke barcode en vanaf heden wordt deze unieke barcode achterop het uitgereikte diploma afgedrukt. Daarnaast wordt door het ROC van Amsterdam op dit moment onderzocht of alle uitgegeven diploma's vanaf dit jaar ook nog kunnen worden genummerd.

Om fraude met diploma's te voorkomen is er het diplomaregister van DUO. Via het diplomaregister kunnen werkgevers controleren of een persoon daadwerkelijk de opleiding heeft afgerond die hij beweert te hebben afgerond. Voor het mbo zijn de diploma's vanaf 2007 beschikbaar via het diplomaregister. Ik roep werkgevers dan ook op om gebruik te maken van de mogelijkheden van het diplomaregister.

Tot slot

Ik ben zeer verontwaardigd over de diefstal en de examenfraude die bij het ROC van Amsterdam heeft plaatsgevonden. Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat diefstal niet loont en medestudenten ernstig dupeert. Er mag ook geen enkele twijfel bestaan over de waarde van een afgegeven diploma. Daarom zullen de inspectie en ik de ontwikkelingen bij het ROC van Amsterdam nauwgezet volgen. Vanzelfsprekend houd ik u op de hoogte van de uitkomsten van nader onderzoek.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker